

ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ “ГІБРИДНА ВІЙНА”

У статті досліджено різноманітність поглядів щодо дефініції поняття “гібридна війна”, з’ясовано його сучасне трактування, розкрито характерні особливості конфліктів із використанням зазначеного типу ведення війни. З’ясовано, що основою ведення “гібридної війни” є інформаційно-психологічна складова, а об’єктом впливу стає насамперед суспільна свідомість, а не збройні сили чи інфраструктура країни. Крім того, встановлено, що гібридні загрози мають нечітку форму, отже їх важко виокремити, виявити, ідентифікувати та організувати відповідну протидію. Зауважено, що у геополітичному контексті поняття “гібридна війна” застосовується у сфері операцій спеціальних сил та поєднує досвід жорстких протистоянь з погрозами міжнародній безпеці, боротьби з тероризмом й екстремізмом державних та недержавних суб’єктів. Водночас із особливостями ведення “гібридної війни” визначені її складові й різновиди: інформаційна війна, кібернетична війна, асиметрична війна, бойові дії тактичних угруповань, терористичні дії (акції), міську партизанську війну, ознаки гуманітарної війни, ознаки міжетнічного конфлікту, торговельна війна тощо. Доведено, що планування інформаційних операцій є важливою складовою міжвидомчого підходу у прийнятті рішень в умовах ведення війни нового “гібридного” типу.

Ключові слова: “гібридна війна”, засоби масової комунікації, збройні сили, локальні конфлікти.

Постановка проблеми. У сучасних умовах, коли ускладнюються глобальні проблеми у світі, постійно змінюється воєнно-політична, економічна, екологічна обстановка, загострюються національні, релігійні та етнічні протиріччя, найбільш впливові держави світу переглянули свої стратегії національної безпеки і почали більш рішуче реалізовувати національні інтереси із застосуванням воєнно-силових методів.

У наслідок чого світ стрімко занурюється в хаос великих і малих війн, етнополітичних і релігійних конфліктів. У рамках системи міжнародних відносин з’являється глобальна критичність, яка здатна підривати фундаментальні основи існуючого світогляду. Посилення суперечливого характеру процесів глобалізації свідчить про серйозні дефекти в системі міжнародної безпеки. В умовах лавиноподібного нарощення проблем і протиріч “стихія” глобалізації виходить із-під контролю і призводить до хаотизації міжнародних відносин.

Одним із наслідків критичності, що формується у сфері міжнародних відносин, є поява конфліктів нового гібридного типу, у тому числі з використанням невійськових способів досягнення політичних і стратегічних цілей у боротьбі з противником.

Очевидно, що в основі таких конфліктів лежать цілком умотивовані інтереси, ідеї та цілі воєнно-політичних сил, які не можуть або не бажають врегулювати суперечності, що існують або виникають між ними, без застосування сил і засобів збройної боротьби. Типи воєнних конфліктів досліджено в [1–4]. Проте термін “гібридна війна” не є визначеним, вживається неофіційно, є дискусійним та потребує дослідження.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Визначенню поняття “гібридна війна” та дослідженню його змісту присвячено чимало наукових робіт та коментарів експертів. Відомий американський військовий теоретик Френк Хоффман одним із перших зазначив, “...війни сучасної епохи характеризує процес гібридизації, у рамках якого змішуються традиційні форми війни, кібервійни, організованої злочинності, іррегулярних конфліктів, тероризму і т. п.” [5]. Щоб охарактеризувати нову військову реальність, він запропонував термін “гібридна війна”.

У неофіційних джерелах інформації “гібридна війна” розглядається як один із видів ведення війни. Так Інтернет-енциклопедія “Вікіпедія” тлумачить “гібридну” війну (англ. Hybrid warfare) як “воєнну стратегію, що поєднує звичайну війну, малу війну і кібервійну” зауважує, що цей термін використовують, коли потрібно охарактеризувати складну динаміку бойового простору (англ. Battlespace), що передбачає легку адаптацію та гнучку

реакцію. Заслугує на увагу визначення, запропоноване американським військовим теоретиком, автором книги “Случайная герилья” (англ. “The Accidental Guerilla”) Девідом Кілкалленом: “...Гібридна війна – це краще визначення сучасних конфліктів, вона містить у собі комбінацію партизанської та громадянської воєн, а також заклоту й тероризму” [6].

В мережі Інтернет можна знайти багато трактувань поняття “гібридна війна”. Наприклад, підполковник корпусу морської піхоти США Б. Неммет вважає, що “гібридна війна” є сучасним видом партизанської війни, що об’єднує новітні технології та сучасні методи мобілізації [7]. Полковник сухопутних військ США Дж. Мак Куен стверджує, що гібридні бойові дії є основним методом військових дій в асиметричній війні, що розвивається на трьох полях бою: серед населення конфліктної зони, населення власної країни, міжнародної спільноти [8]. Представник військово-морських сил США Р. Ворк переконує, що “ворожі війська можуть навіть використовувати “гібридних військових”, законспірованих серед цивільного населення” [9].

Для вироблення усталених поглядів на можливі воєнні конфлікти майбутнього у 2009 році у НАТО був представлений документ “Multiple futures project – Navigating towards 2030” (“Проект визначення множини варіантів майбутнього – навігація у 2030 рік”) [10], у якому наводилися погляди на можливі варіанти розвитку середовища безпеки й характеру можливих воєнних конфліктів. Одним з напрямів розвитку Альянсу визначалося “пристосування до вимог гібридних загроз”. Сутність такого типу загроз полягає в тому, що можливий супротивник уникатиме прямого зіткнення із силами НАТО в “конвенційних операціях”, натомість застосовуватиме іррегулярні сили й асиметричні форми протидії. Прогнозується, що “гібридний супротивник” охоплюватиме регулярні й іррегулярні сили, терористичні та кримінальні елементи, котрі взаємодіятимуть між собою в різних “змішаних режимах”. Зауважимо, що “гібридний супротивник” не дотримуватиметься міжнародного права війни.

У цьому ж році автор монографії “Стратегічні наслідки гібридних воєн: теорія перемоги” генерал-лейтенант Військово-повітряних сил США Д. Ласіка відокремив характерні особливості “гібридних воєн” [11]. Він стверджує, що, по-перше, основою ведення “гібридних воєн” є їхня інформаційно-психологічна складова, а об’єктом впливу ініціатора “гібридної війни” стає насамперед суспільна свідомість, а не збройні сили чи інфраструктура. По-друге, гібридні загрози мають нечітку форму, їх важко виокремити, виявити, ідентифікувати та організувати відповідну протидію.

Коментуючи події в Україні у квітні 2014 року колишній радник з питань безпеки при ООН і НАТО, член верхньої палати парламенту Нідерландів генерал-майор у відставці Франк Ван Каппен, дав таке визначення змісту зазначеного поняття: “...гібридна війна – це змішання класичного способу ведення війни з використанням нерегулярних збройних формувань. Держава, що веде гібридну війну, проводить операцію з недержавними виконавцями – бойовиками, групами місцевого населення, організаціями, зв’язок з якими формально повністю заперечується. Ці виконавці можуть робити такі речі, які сама держава робити не може, тому що зобов’язана додержуватися Женевської та Гаазької конвенцій про закони сухопутної війни, міжнародних домовленостей з іншими країнами. Усю брудну роботу можна перекласти на плечі недержавних формувань” [12].

Різноманітність поглядів авторів щодо визначення поняття “гібридна війна” пов’язана із певними особливостями, які обумовлюються їх власним військовим досвідом. В таких умовах відображення дійсності можливе лише завдяки ґрунтовному аналізу подій, які відбуваються у період проведення Антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей та окупації території Автономної республіки Крим із врахуванням досліджень видатних політичних та військових діячів. Отже, **метою наукової статті є визначення сутності й змісту поняття “гібридна війна”.**

Виклад основного матеріалу. Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує значення слова “гібрид” як: 1) тваринний або рослинний організм, виведений за допомогою гібридизації; 2) помісь (переносне значення у розмовному стилі) [13]. У

Відкритому тлумачному словнику англійської мови вираз “гібридна війна” порівнюється з неологізмом, який трактується як війна, що поєднує традиційні бойові дії збройних сил із діями нерегулярних збройних формувань із застосуванням інформаційних операцій та операцій у кіберпросторі, тобто бойові дії у всьому “діапазоні” конфлікту.

Американські фахівці, які вперше застосували термін “гібридний” у військовому контексті широко використовують терміни “гібридна війна” та “гібридна загроза” у документах останніх років. Під “гібридною війною” вони розуміють: 1) неоголошені таємні військові дії, у ході яких протиборча сторона атакує державні структури та регулярну армію противника за допомогою місцевих бунтівників і сепаратистів, що мають підтримку зброєю і фінансами із-за кордону та від деяких внутрішніх структур (олігархів, організованої злочинності, націоналістичних і псевдорелігійних організацій); 2) використання комбінації звичайних, нерегулярних та асиметричних дій у поєднанні з інформаційно-психологічними маніпуляціями, політичним та ідеологічним конфліктом. У геополітичному контексті “гібридна війна” узагальнює нове поняття, яке застосовують головним чином у сфері операцій спеціальних сил, воно поєднує досвід жорстких протистоянь з погрозами міжнародній безпеці та боротьби з тероризмом й екстремізмом державних і недержавних суб’єктів.

У свою чергу військовослужбовці морської піхоти США використовують термін “гібридний” для того, щоб відобразити потенційну загрозу від регулярних і нерегулярних збройних сил, та не розглядають “гібридну війну” як нову форму ведення війни, а радше синонімом “конфлікту за повним діапазоном”. Не випадково департамент оборони США запропонував використовувати у документах термін “операція за повним діапазоном” (full spectrum operation) замість терміну “гібридна війна” (hybrid warfare) [14].

Так звані “гібридні війни” – це не є новим веденням війни, а поєднання бойових дій збройних сил з діями нерегулярних збройних формувань. Таку думку виказує і український вчений В. П. Горбулін, який констатує, що сьогодні Україна фактично перебуває у стані війни, особливістю якої є її так званий “гібридний” характер. Кожен конкретний елемент “гібридної” війни не новий по суті й використовувався майже в усіх війнах минулого, але унікальним є узгодженість і взаємозв’язок цих елементів, динамічність та гнучкість їх застосування, а також зростання ваги інформаційного чинника. При чому інформаційний чинник часто стає самостійним складником і виявляється не менш важливим ніж військовий [15].

Інша річ, коли йдеться про тлумачення терміну “гібридна загроза”. У документах НАТО такий термін сформульовано наступним чином: “гібридна загроза – це загроза від нинішнього або потенційного супротивника (внутрішнього або зовнішнього) та терористів, із можливістю одночасного застосування традиційних і нетрадиційних засобів боротьби для досягнення своїх цілей”.

Посилання на “гібридні загрози” є в новій доктрині сухопутних військ збройних сил США, де “гібридна загроза” визначається як “... різноманітне та динамічне поєднання регулярних сил, нерегулярних збройних формувань, дій терористів, кримінальних елементів, або сукупність усіх цих сил та елементів, об’єднаних для досягнення взаємно зацікавлених цілей”.

“Гібридна війна” ведеться як внутрішніми силами, що мають на меті послабити або повалити владу, так і зовнішніми. Дії зовнішніх сил полягають у сприянні сепаратистам та терористам у вербуванні прихильників і їх підготовці, впливі на економіку та соціальну сферу, координації дипломатичних зусиль, а також проведенні окремих силових акцій. Для таких цілей залучають сили спеціальних операцій, розвідки, сформовані заздалегідь формування сепаратистів, терористів, групи бойовиків, групи організованої злочинності, які також здійснюють масштабний інформаційно-психологічний вплив на населення, особовий склад збройних сил і правоохоронних органів, органи влади з використанням усього діапазону інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз досвіду ведення “гібридних війн” у Югославії, Іраку, Афганістані, Сирії, Лівії, Грузії, а тепер і в Україні свідчить про те, що така війна виходить за рамки традиційних понять про неї, вона набуває комбінованого характеру, перетворюючись на клубок політичних інтриг, запеклої боротьби за політико-економічне домінування над країною, за території, ресурси й фінансові потоки. Жертвами ведення такої війни зазвичай стають мирні жителі, передусім найбеззахисніші категорії населення: люди похилого віку, жінки й діти. В умовах такого конфлікту проблематично відрізнити правих від винуватих, ворогів від союзників, простих мирних громадян від терористів, найманців і бойовиків.

Змістом воєнних дій у війні цього типу стає не тільки фізичне знищення збройних сил противника, а й деморалізація й нав’язування агресором своєї волі всьому населенню держави. Фактично реалізується класична ідея відомого китайського стратега Сунь Цзи: “Сто разів поборотися й сто разів перемогти – це не краще із кращого; краще із кращого – скорити військо противника, не борючись” [16].

Сьогодні сутність поняття “гібридна війна” доцільно розглядати з урахуванням особливостей агресивних дій Російської Федерації (РФ) проти України.

По-перше, слід акцентувати увагу раптовій появі прихованої до певного часу армії, солдати якої без будь-яких розпізнавальних знаків, добре підготовлені до розпалювання заворушень та ведення вуличної боротьби, отримують позитивну назву, що широко розповсюджується в засобах масової комунікації (ЗМК): “зеленые человечки”, “вежливые люди”. Офіційно жодна держава не визнає відправлення власних військ (сил) до іншої країни. Солдати не керуються визначеними міжнародними законами, правилами та конвенціями, що загально регламентують ведення війни. Це свого роду гібриди солдат і терористів (ГСТ): закриті обличчя, відсутні документи, що визначають реальну державну належність; утаємничені органи керівництва ними, накази яких розраховані на досягнення воєнно-політичних інтересів країни-агресора; мають сучасні зразки озброєння та спорядження, але за дії яких ніхто не бере на себе відповідальності.

Відсутність очевидного лідера-керівника цими арміями (формуваннями) заважає як державі, так і міжнародній спільноті виступати з діями у відповідь, оскільки залишається незрозумілим, з ким необхідно вести переговори з питань припинення вогню, опору або обміну полоненими. Як наслідок, з початком збройних зіткнень зупинити їх практично неможливо або вкрай важко. Крім того, місцеве населення ставиться в умови: 1) на території, що контролюється, негайно вводяться “воєнний стан” та “комендантська година”; 2) “хто не з нами – той проти нас”, це означає, що той, хто не підтримує вимоги банд формувань, є ворогом в умовах воєнного стану.

По-друге, “гібридна війна” в Автономній Республіці Крим мала чітко окреслену віртуальну інформаційну компоненту. Якщо називати її пропагандою, це було б зменшенням віроломної та отруйної природи цієї інформаційної війни. Принципи електронної кібератаки були трансформовані в неконтрольований безперешкодний потік російськомовної дезінформації, що сповіщала про нову війну з “фашистами”. Було створено версію реальності щодо утиску, переслідування та залякування російськомовного населення України, яка розповсюджувалась для дестабілізації ситуації в державі. Іноземні інформаційні агентства висвітлювали ці фальшиві новини таким чином, ніби вони дійсно мали підстави для обговорення. Як наслідок, фальсифікації, розгубленість та страх, викликаний ними, заважали швидко реагувати на дії РФ та послабляли рішучість тих, хто мав це робити.

По-третє, використання РФ фінансових ринків як інструменту для виправдання своїх дій та запобігання відчутним для себе міжнародним санкціям. Багатство енергетичних запасів Росії дозволило їй налагодити з провідними країнами світу “ділові відносини”, які ґрунтуються на взаємній фінансовій вигоді, що також стало ще однією потужною та прихованою зброєю.

Одночасно з особливостями ведення “гібридної війни” можна відділити її складові й різновиди: інформаційна війна, яку розв’язало російське керівництво проти України й світової спільноти. Необхідність мінімізації людських втрат і забезпечення підтримки

воєнних дій власним населенням та світовою спільнотою зміщує акценти у війні в бік уникнення прямих зіткнень збройних сил держав – учасників конфлікту, проведення потужних інформаційних операцій з метою впливу на суспільство з намаганням досягти цілей війни “чужими руками”; кібернетична війна що передбачає атаки на урядові, відомчі та банківські сервери, на системи військового управління тощо; асиметрична війна має ознаки громадянської війни; бойові дії тактичних угруповань; терористичні дії (акції); так звану “міську герилью” – міську партизанську війну; ознаки гуманітарної війни (накшталт війни в Косово); ознаки міжетнічного конфлікту між кримськими татарами й кримським населенням, яке “підтримало” анексію Криму; торговельна війна; “виринаюча війна” (створення керованого хаосу для впливу на політику країни-жертви агресії).

Ознаками керованого хаосу, створеного в Україні в ході гібридної війни є:

залучення до протиборства незаконно створених збройних формувань, найманців, представників криміналітету, диверсійно-розвідувальних сил спеціальних операцій, підрозділів (фахівців) та засобів озброєння збройних сил та силових відомств РФ;

втягування цивільного населення в конфлікт як за обов’язковою мобілізацією в умовах військового стану, добровільних чи найнятих за платню “живих щитів”;

загроза задіяння збройних сил, які розгортаються вздовж державного кордону, у разі застосування протиборчою стороною військової сили проти власного “мирного населення”;

блокування спроб міжнародної спільноти врегулювати конфлікт відповідно до норм міжнародного права;

потужний інформаційно-психологічний вплив, спрямований на дестабілізацію обстановки всередині держави, зниження довіри населення до діючої системи влади, забезпечення підтримки дій інсургентів, створення негативного іміджу державної влади як в державі так і на міжнародній арені;

максимально можливе посилення протистояння в економічній, дипломатичній, інформаційній та інших сферах.

Відповідно для ефективного протистояння процесам, які притаманні “гібридним війнам” сучасності необхідним є розуміння її сутності, вивчення особливостей її ведення та визначення самого поняття на державному рівні.

Тому, власне, “гібридну війну” можна в загальних рисах визначити як сукупність заздалегідь підготовлених та оперативно реалізованих дій військового, дипломатичного, економічного, інформаційного характеру, спрямованих на досягнення стратегічних цілей. Її ключове значення полягає у підпорядкуванні інтересів однієї держави іншій в умовах формального збереження політичного устрою країни. До базових компонентів “гібридної війни” можна віднести традиційні та нестандартні загрози, тероризм, підривні дії, новітні і нешаблонні інформаційні технології для протидії супротивникові, який є більш могутнім військово та політично.

Висновки. Аналізуючи поняття “гібридна війна”, варто звернути увагу українських військових фахівців на особливості вживання терміну “гібридна війна”. Крім того, визначення сутності “гібридної війни” дозволить фахівцям використовувати його у подальшому при формулюванні базових принципів побудови системи національної безпеки та оборони України, реформуванні й модернізації Збройних Сил України та інших державних структур. Що, у свою чергу, надасть можливість повної інтеграції стратегічних комунікацій, зв’язків із громадськістю та інформаційних заходів в усі аспекти діяльності Збройних Сил України. При цьому, питання здійснення інформаційних операцій повинно стати головною темою у будь-якому міжвідомчому підході у прийнятті рішень в умовах ведення “гібридної війни”.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Галака О. І. Основні тенденції розвитку та ймовірності форми воєн і збройних конфліктів майбутнього / О. І. Галака, О. А. Ільяшов, Ю. М. Павлюк // Наука і оборона. – 2007. – № 4. – С. 10–15.

2. Галака О. І. Діалектика суперечностей глобалізованих та інформаційних процесів і їх вплив на формування воєнних конфліктів / О. І. Галака, О. А. Ільшов, Ю. М. Павлюк // Наука і оборона. – 2007. – № 2. – С. 13–17.
3. Радковець Ю. І. Ознаки технологій “гібридної війни” в агресивних діях Росії проти України / Ю. І. Радковець // Наука і оборона. – 2014. – № 3. – С. 17–25.
4. Гребенюк М. В. Тлумачення терміну “гібридна війна” в документах США / М. В. Гребенюк, О. В. Колеснікова // Труді університету: зб. наук. праць. – К.: Нац. ун-ет оборони України імені Івана Черняхівського. – № 4 (125). – 2014. – С. 53–56.
5. Hoffman F. G. Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict / Frank G. Hoffman // Strategic Forum / Institute for National Strategic Studies National Defense University. – No. 240. – April. 2009. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.ndu.edu/inss>.
6. Kilcullen D. Out of the Mountains: The Coming Age of the Urban Guerrilla / D. Kilcullen. – Oxford. University Press, 2013. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.amazon.com/Out-Mountains-Coming-Urbanguerrilla/dp/>.
7. Hybridwarfare. [Electronic resource] – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Hybrid_warfare/.
8. Mc Cuen J. Hybridwars / Jon J. Mc Cuen // Militar Review. – 2008 March–April. – P.107.
9. Hybridwarfare. [Electronic resource] – Mode of access: [http://stelf3d.com/i/Hybrid % Warfare](http://stelf3d.com/i/Hybrid%Warfare).
10. Gates R. M. A Balansed Strategy / Robert M. Gates // Foreign Affairs. – 2009. – No. 1. [Electronic resource.] – Mode of access: <http://www.foreignaffairs.com/issues/2009/88/1>.
11. Lasica D. T. Strategic Implications of Hybrid War: A Theory of Victory : Monograph / D. T. Lasica. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA513663>.
12. Ван Каппен Ф. Інтерв'ю на радіо “Свобода” / Ф. Ван Каппен. [Electronic resource.] – Mode of access: <http://svoboda.org/content/article/25362031.html/>.
13. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : ВП “Перун”, 2005. – 1728 с.
14. Cox D. Whatif the Hybrid Warfare / DanG. Cox. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.e-ir.info/2013/02/13>.
15. Горбулін В. П. “Гібридна війна” як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу / В. П. Горбулін // Стратегічні пріоритети. – 2014. – №4. – С. 5.
16. Sun Tzu. The Art of War / Sun Tzu. [Electronic resource] – Mode of access: <http://classics.mit.edu/Tzu/a>.

REFERENCE:

1. Galaka O. I. Osnovni tendencii rozvitku ta jmovirnosti formi voen i zbrojnih konfliktiv majbutn'ogo / O. I. Galaka, O. A. Il'jashov, Ju. M. Pavljuk // Nauka i oborona. K., 2007. – № 4. – С. 10–15.
2. Galaka O. I. Dialektika superechnostej globalizovanih ta informacijnih procesiv i ih vpliv na formuvannja voennih konfliktiv / O. I. Galaka, O. A. Il'jashov, Ju. M. Pavljuk // Nauka i oborona. K., 2007. – № 2. – С. 13–17.
3. Radkovec' Ju. I. Oznaki tehnologij “gibridnoї vijni” v agresivnih dijah Rosii proti Ukraїni / Ju. I. Radkovec' // Nauka i oborona. K., 2014. – № 3. – С. 17–25.
4. Grebenjuk M. V. Tlumachennja terminu “gibridna vijna” v dokumentah SSHa / M. V. Grebenjuk, O. V. Kolesnikova // Trudi universitetu: zb. nauk. prac'. – K.: Nac. un-et oboroni Ukraїni imeni Ivana Chernjahovs'kogo. – № 4 (125). – 2014. – С. 53–56.
5. Hoffman F. G. Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict / Frank G. Hoffman // Strategic Forum / Institute for National Strategic Studies National Defense University. – No. 240. – April. 2009. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.ndu.edu/inss>.
6. Kilcullen D. Out of the Mountains: The Coming Age of the Urban Guerrilla / D. Kilcullen. – Oxford. University Press, 2013. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.amazon.com/Out-Mountains-Coming-Urbanguerrilla/dp/>.
7. Hybridwarfare. [Electronic resource] – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Hybrid_warfare/.
8. Mc Cuen J. Hybridwars / Jon J. Mc Cuen // Militar Review. – 2008 March–April. – P.107.
9. Hybridwarfare. [Electronic resource] – Mode of access: [http://stelf3d.com/i/Hybrid % Warfare](http://stelf3d.com/i/Hybrid%Warfare).
10. Gates R. M. A Balansed Strategy / Robert M. Gates // Foreign Affairs. – 2009. – No. 1. [Electronic resource.] – Mode of access: <http://www.foreignaffairs.com/issues/2009/88/1>.

11. Lasica D. T. Strategic Implications of Hybrid War: A Theory of Victory : Monograph / D. T. Lasica. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA513663>.
12. Van Kappen F. Interv'ju na radio "Svoboda" / F. Van Kappen. [Electronic resource.] – Mode of access: <http://svoboda.org/content/article/25362031.html/>.
13. Velikij tlumachnij slovník suchasnoï ukráíns'koï movi / Uklad. i golov. red. V. T. Busel. – K.; Irpin' : VP "Perun", 2005. – 1728 s.
14. Cox D. What if the Hybrid Warfare / Dan G. Cox. [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.e-ir.info/2013/02/13>.
15. Gorbunin V. P. "Gibridna vijna" jak ključovij instrument rosijs'koï geostrategii revanshu / V. P. Gorbunin // Strategični prioriteti. – 2014. – №4. – S. 5.
16. Sun Tzu. The Art of War / Sun Tzu. [Electronic resource] – Mode of access: <http://classics.mit.edu/Tzu/a>.

Рецензент: д.політ.н., проф., Зеленько Г.І., провідний науковий співробітник, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України

к.т.н. Михеев Ю.И., к.воен.н, доц. Чернявский Г.П., к.полит.н. Турченко Ю.В., Пинчук О.И.
ДЕФИНИЦИЯ ПОНЯТИЯ "ГИБРИДНАЯ ВОЙНА"

В статье исследованы разнообразные взгляды относительно дефиниции понятия "гибридная война", выяснена его современная трактовка, раскрыты характерные особенности конфликтов с использованием указанного типа ведения войны. Установлено, что основой ведения "гибридных войн" является информационно-психологическая составляющая, а объектом воздействия становится прежде всего общественное сознание, а не вооруженные силы или инфраструктура страны. Кроме того, установлено, что указанные угрозы имеют нечеткую форму, значит их трудно выделить, обнаружить, идентифицировать и организовать соответствующее противодействие. Замечено, что в геополитическом контексте понятие "гибридная война" применяется в сфере операций специальных сил и объединяет опыт жестких противостояний угрожающих международной безопасности, борьбы с терроризмом и экстремизмом государственных и негосударственных субъектов. В то же время, вместе с особенностями ведения "гибридной войны" определены ее составляющие и разновидности: информационная война, кибернетическая война, асимметричная война, боевые действия тактических группировок, террористические действия (акции), городская партизанская война, признаки гуманитарной войны, признаки межэтнического конфликта, торговая война и т.д. Доказано, что планирование информационных операций является важной составляющей межведомственного подхода при принятии решений в условиях ведения войны нового "гибридного" типа.

Ключевые слова: "гибридная война", средства массовой коммуникации, вооруженные силы, конфликты, международная безопасность, информационные операции.

Ph.D Mikheev Yu.I., Ph.D Cherniavsky G.P., Ph.D Turchenko Y.V., Ph.D Pinchuk O.I.,
DEFINITION OF THE CONCEPT "HYBRID WARFARE"

The article provides for the diversity of views on the definition of the concept "Hybrid Warfare", the up-to-date interpretation of which has been cleared up, the characteristics of conflicts involving this type of warfare have been identified. It has been found that an information-psychological element was the basis of "Hybrid Warfare" while targeting primarily public consciousness rather than the armed forces or State's infrastructure. Moreover, it has been identified that the indicated threats had ambiguous nature thus it is difficult to single out, detect and identify them to organize an appropriate response. It has been noted that the concept "Hybrid Warfare" was used in the realm of Special Forces operations in geopolitical terms integrating the experience of severe confrontations threatening international security, combating terrorism and extremism of state and non-state actors. Along with the features of "Hybrid Warfare" its components and types have been defined i.e., information warfare, cyber warfare, asymmetric warfare, task force hostilities, terrorist activities, urban guerrilla warfare, signs of humanitarian war, signs of ethnic conflict, the trade war etc. It has been proved that information operations' planning is a significant component of the inter-agency approach to the decision-making under conditions of a new type of war – "hybrid" war.

Keywords: "Hybrid Warfare", the media, the armed forces, conflicts, international security, information operations.